

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра суспільних наук

Силабус навчальної дисципліни “Філософія науки та інновацій”

1. Профіль дисципліни

Освітньо-наукова програма «Менеджмент»	Освітній ступінь – третій (освітньо-науковий) Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право» Спеціальність: D 3 «Менеджмент» Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Рік підготовки, семестр – 1,1 Компонент освітньої програми: <i>обов'язкова</i> Цикл підготовки: <i>загальний</i> Мова викладання: українська
---	---

2. Інформація про викладача

Викладач (-і)	Муляр Володимир Ілліч	
Профайл викладача (-ів)	https://polissiauniver.edu.ua/%d0%bc%d1%83%d0%bb%d1%8f%d1%80-%d0%b2%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b4%d0%b8%d0%bc%d0%b8%d1%80-	
Контактна інформація	097-450-09-09; mulyarvlad@gmail.com	
Сторінка курсу в Moodle	http://beta.znau.edu.ua:3398/course/view.php?id=2977	
Консультації	Онлайн консультація через Zoom, Viber з 18.00 до 19.20	
	25.09.2025 – 18.00-19.20 25.11.2025 – 18.00-19.20.	Логін: 432 669 9409, Пароль: 2021

3. Анотація до дисципліни

Мета. Формувати у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти філософсько-методологічну, духовно-світоглядну та культурологічну підготовку, орієнтувати на виробництво наукової методології аналізу відносин «людина-природа-соціум-світ» в контексті головних тенденцій сучасного їх розвитку, місця і ролі науки в їх розгортанні, культивувати творче мислення, здатність до діалогічних форм освоєння програмного матеріалу, а також виробництва самостійного наукового дослідження.

Завдання. Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) загальних (ЗК):

ЗК 01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

б) спеціальних/фахових (СК/ФК):

СК 03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР 05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти повинен

знати:

- пізнавальну сутність людської природи, духовно-практичні витoki людського знання в його історичному розвитку;
- базові чинники розвитку наукового знання, що зумовили виникнення науки в цілому та філософії науки як складової частини філософії, яка опікується методологічними, світоглядними та культурологічними основами науки;
- ключові періоди становлення та розвитку філософії науки, логіку її розвитку, основні досягнення та головні проблеми;
- категоріально - понятійний апарат філософії науки як методології наукового дослідження;
- основні світоглядні, соціальні, культурно-духовні наслідки розвитку сучасної науки;
- комплекс загальнофілософських, теоретичних та емпіричних методів дослідження;
- основні онтологічні, логіко-гносеологічні та етико-соціальні проблеми сучасної науки;
- основні проблеми інноваційного розвитку сучасного світу

вміти:

- застосовувати наукову методологію та світогляд в конкретних наукових дослідженнях для аналізу явищ природної та соціальної дійсності;
- поєднувати базові знання з філософії та філософії науки з розв'язанням проблемних ситуацій в інших науках;
- усвідомлювати роль та місце гуманітарної підготовки в університеті як єдиного цілісного процесу, де філософія є базою світогляду та методології, а філософія науки завершує духовно-світоглядну, методологічну, соціально-культурологічну підготовку для становлення здобувачів освітньо-наукового ступеня у якості самостійних дослідників в галузі науки;
- вбачати життєвий смисл філософії в цілому та філософії науки зокрема, за їх допомогою актуалізувати та успішно розв'язувати життєві проблеми;
- користуватися науковим та методологічним інструментарієм в наукових дослідженнях, а також адекватно співвідносити сциєнтистські та аксіологічні виміри результатів таких досліджень.

4. Організація навчання

4.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
	Денна
Лекції	20
Практичні / лабораторні	20
Самостійна робота	80

4.2.Зміст початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Структура курсу	Кількість годин
1	Т1	<p><i>Філософія, її смисловий простір та суспільна роль. Філософія науки.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості філософського освоєння дійсності. 2. Смисловий простір та проблемне поле філософії. 3. Роль та місце філософії в житті суспільства. 4. Структура філософського знання. Філософія науки. 	2/2/8
2	Т.2	<p><i>Наукове знання як предмет філософського аналізу.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Знання: поняття та типологія. 2. Сутність та структура наукового знання. 3. Основи функціонування наукового знання. 	2/2/8
3	Т.3	<p><i>Основні періоди в розвитку наукового знання (Давні часи та західноєвропейське Середньовіччя)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови виникнення наукових знань. 2. Зародження наукового знання в Давні часи. 3. Основні контексти наукового пізнання в західноєвропейському Середньовіччі. 	2/2/8
4	Т.4	<p><i>Основні періоди в розвитку наукового знання (Відродження та Нові часи).</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості наукового пізнання в епоху західноєвропейського Відродження. 2.Розвиток західноєвропейських наукових тенденцій в Нові часи 	2/1/8
5	Т.5	<p><i>Виникнення та розвиток філософії науки.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Умови, причини та виникнення філософії науки в ХІХ столітті. 2.Розвиток позитивістської філософії в ХХ столітті: «другий позитивізм», «третій позитивізм». 3.Основні тематичні напрямки сучасної філософії науки. 	2/2/8
6	Т.6	<p><i>Наука як феномен людського буття.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття науки, основні її ознаки та критерії. 2.Динаміка розвитку науки: класичний, некласичний, постнекласичний періоди. Наукові революції та наукові картини світу. 3. Головні виміри буття науки та структура наукового знання.4. Наука як соціокультурний феномен. 	2/2/8
7	Т.7	<p><i>Наукове пізнання та закономірності його функціонування.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема джерел пізнання. Чуттєвий досвід та раціональне мислення. 2. Структура пізнавального процесу. 3. Істина, її головні концепції та властивості. 	2/2/8
8	Т.8	<p><i>Логіка та методологія наукового пізнання.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методологія та метод. Типологія методів пізнання. 2. Емпіричні методи наукового пізнання. 3. Теоретичні методи наукового пізнання. 4. Основні форми наукового пізнання. 	2/2/8
9	Т.9	<p><i>Онтологічні, логіко-гносеологічні та духовно-світоглядні проблеми сучасної науки. Етика науки.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Онтологічні проблеми сучасного наукового пізнання. 2. Логіко-гносеологічні проблеми наукового пізнання. 3. Аксіологічні проблеми сучасної науки. 4. Етика науки. Соціальна 	2/2/8

10	T.10	<i>Проблеми інноваційного розвитку суспільства.</i> 1. Інновація: поняття, походження та зміст. 2. Типологія інновацій. 3. Сучасна цивілізація в контексті її інноваційного розвитку.	2/2/8
Разом:			120

4.3.Форми контролю та методи оцінювання

Основними видами контролю результатів навчання під час вивчення дисципліни «Філософія науки та інновацій» є: поточний, періодичний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється у формі усного та письмового опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, підготовки презентацій та аналітичних оглядів.

Періодичний контроль здійснюється у формі модульних контрольних робіт за сукупністю певних тем.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після вивчення курсу. Екзамен складають всі без винятку здобувачі освітньо-наукового ступеня вищої освіти (незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного та періодичного контролю за семестр). До підсумкового контролю з навчальної дисципліни допускаються здобувачі освітньо-наукового ступеня вищої освіти, які виконали всі види обов'язкових робіт, передбачених робочою програмою. Екзамен охоплює різні способи контролю: розкриття теоретичних питань, вирішення тестів, знання основної та додаткової літератури. Білети екзамену з дисципліни містять 2 теоретичних питання, відповіді на які повинні ґрунтуватись на обсязі знань з усього курсу.

Важливим показником рівня освоєння здобувачем освітньо-наукового ступеня вищої освіти навчальної дисципліни «Філософія науки та інновацій», який обов'язково присутній в усіх названих вище видах контролю результатів навчання, є здатність здобувача освітньо-наукового ступеня вищої освіти самостійно мислити, послідовно і логічно формулювати свої думки, знаходити аргументи для доказу точності висловлювань, вільно володіти понятійно-категоріальним апаратом навчальної дисципліни.

Контроль результатів навчання здійснюється у відповідності з кредитно-трансферною системою організації освітнього процесу. Рейтинг здобувача освітньо-наукового ступеня вищої освіти із освоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою. Підсумкова оцінка визначається як сума балів за поточний контроль (максимум 60 балів), під час якого оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-бальною системою та переведенням у бальну шляхом множення середньоарифметичного значення на коефіцієнт переведення у 60-бальну шкалу – 12 та результатів підсумкового контролю (екзамен - максимум 40 балів).

Оцінювання кожного з виконаних практичних завдань здійснюється за такими критеріями:

5 балів – здобувач освітньо-наукового ступеня вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних та практичних проблем курсу, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки;

4 бали – здобувач освітньо-наукового ступеня вищої освіти достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст

теоретичних питань та їх зв'язок з практикою життя, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – здобувач освітньо-наукового ступеня вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє базові знання окремих положень, не завжди пов'язуючи їх з практикою життя. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки;

2 бали – здобувач освітньо-наукового ступеня вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань, не розуміє їх зв'язок з практикою життя.

1 бал – здобувач освітньо-наукового ступеня вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді;

0 балів – здобувач освітньо-наукового ступеня вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичного завдання.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів освітньо-наукового ступеня вищої освіти можуть бути враховані результати навчання, отримані у неформальній освіті. Для цього здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти відповідає робочій програмі дисципліни.

Оцінювання результатів екзамену здійснюється за наступними критеріями:

35-40 балів – бездоганна відповідь;

25-34 бали – правильна відповідь, містить окремі неточності чи упущення,

5-14 бали – загалом правильна, однак неповна чи стисла відповідь;

5-14 балів – виконання завдань не повне або не точне.

0-4 бали – розкриття питань лише розпочато.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль										Індивідуальне самостійне завдання	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів
Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	5	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			
Контрольна робота за змістовним модулем 1 – 5					Контрольна робота за змістовним модулем 2 – 5							

Шкала оцінювання: національна та шкала університету

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи) практики	для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
75-89	Добре	
60-74	Задовільно	
менше 60	Незадовільно	Не зараховано

5. Політики дисципліни

Політики курсу «Філософія науки та інновацій» вибудовуються із урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, у т. ч. щодо використання штучного інтелекту, та регламентних документів щодо організації навчання у Поліському університеті.

Політика щодо відвідування: задля успішного засвоєння теоретичних знань і формування управлінських компетентностей здобувачі освітньо-наукового рівня вищої освіти зобов'язані регулярно відвідувати заняття, брати активну участь у обговоренні ключових питань із теми, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи.

Політика щодо дедлайнів: індивідуальні та самостійні роботи здобувачі освітньо-наукового рівня вищої освіти мають здавати вчасно, відповідно до плану заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, участь у конференціях, тривога, відсутність світла тощо) термін зарахування навчальних завдань може бути подовжений за погодженням із викладачем курсу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, зараховуються зі зниженням оцінки.

Політика щодо комунікації із викладачем: у разі виникнення певних труднощів при вивченні дисципліни здобувач освітньо-наукового рівня вищої освіти може звертатися до викладача у години консультацій за додатковими роз'ясненнями.

6. Література, необхідна для вивчення навчальної дисципліни

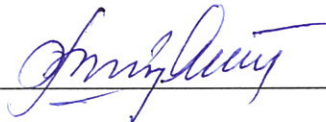
Основна:

1. Бержанір А. Л., Запорожець М. О., Кожушко Т. В. Філософія науки та інновацій : навч. посіб. Умань : Візаві, 2022. 201 с.
2. Бліхар В. С., Цимбалюк М. М., Гайворонюк Н. В. та ін. Філософія: підручник. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
3. Дзьобань О.П. Філософія науки: підручник / О.П. Дзьобань ; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. Наук України». Київ; Одеса: Фенікс, 2024. 516 с.
4. Добронравова І. Практична філософія науки: збірка наук. праць. Суми: Університетська книга, 2017. 352 с.
5. Історія філософії: навч. посіб. для студ. ВНЗ ; за ред. Г.І. Волинки. М-во освіти і науки України. [4-те вид. стер.]. К.: Каравела, 2019. 479 с.
6. Кравчук Л. В. Філософія і методологія науки: посібник. Тернопіль: ТНМУ: Укрмедкнига, 2019. 271 с.
7. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки: навчальний посібник: [Електронне видання] / О.М. Кузь, В.Ф. Чешко. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
8. Муляр В. І. Філософія. Підручник. Житомир : Вид. ПП «Рута», 2025. 400 с.
9. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки: підручник. Вид. 3-є, випр. та допов. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.
10. Сіверс В. А. Філософія науки: навч. посіб. Київ: Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, 2017. 147 с.

11. Філософія науки: курс лекцій з вивчення дисципліни для здобувачів III рівня вищої освіти «доктори філософії» спеціальності 204 «ТВППТ» денної та заочної форми навчання / О.П. Сидоренко. Одеса: ОДАУ, 2019. 156 с.
12. Філософія науки: підручник / І.С. Добронравова, Л.І. Сидоренко, В.Л. Чуйко та ін.; за ред. І.С. Добронравової. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255с.
13. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій / В.О. Ханстантинов. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.

Додаткова:

1. Бержанір А. Л., Запорожець М. О. Особливості формування навичок філософського аналізу науки у здобувачів PhD програм. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 8(10).
2. Бержанір А. Л. Формування творчої компетентності як передумови інноваційної діяльності майбутніх докторів філософії. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2022. Вип. 2 (7). С. 207-214.
3. Бержанір А. Л. Формування філософсько-методологічної культури майбутніх докторів філософії. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. № 2 (7). С. 299–307.
4. Гадамер Г. Істина і метод / пер. О. Мокровольський. Київ: Юніверс, 2000. (Філософська думка).
5. Кун Томас. Структура наукових революцій. Київ: Port-Royal, 2001. 228 с.
6. Муляр В.І. Філософія: навчально – методичний посібник. Житомир: Поліський національний університет, 2024. 175 с.
7. Філософія науки. Етика та методологія наукового дослідження: навч.-метод. Посіб. Для підготовки докторів філософії «Doctor of Philosophy» (PhD) / І.Г. Утюж [та ін.]. Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. 76 с.
8. Шевчук С.Ф. Філософія науки: навчально-методичний посібник. Житомир: ЖНАЕУ, 2020. 96 с.

Викладач Володимир МУЛЯР

Гарант освітньо-наукової програми Ірина КРАВЧУК

Завідувач кафедри Володимир МУЛЯР